

ИСТОРИЯ НА “АРСЕНАЛ”

“Арсенал” АД е съвременно инфраструктурно предприятие, специализирано в областта на машиностроенето и производството на стрелково и артилерийско въоръжение, боеприпаси, барути, капсули, пиротехнически изделия, твърдосплавни инструменти и др.

Историята му води началото си от 1878 год., когато в Русе се създава специална фабрика за обслужване на новосъздадената българска войска - Русенски артилерийски арсенал. В началото на 1891 год. оръжейната фабрика е преместена в София и приема името Софийски артилерийски арсенал. През 1924 год. по стратегически причини цялото оборудване, документация и част от специалистите са преместени в Казанлък и така се създава Държавната военна фабрика. Нейно основно предназначение е да произвежда и поправя всички военни материали, необходими на армията, полицията, пограничната стража и други охранителни органи в държавата, както и изпитания на нови образци.

В Казанлък за първи път започва производството на капсули и противогازی /1927–1929 г./, нитроглицеринови и пироксилинови оръжейни артилерийски барути /1936-1942 г./, течности за бойни спирачи и връщачи на оръдията, модернизира се производството на артилерийски снаряди и боеприпаси.

С годините предприятието се разширява, обновява, развива и утвърждава като комплексно звено от държавната икономика.

След Втората световна война започва производството на нови изделия с първостепенно значение на страната – трилемежни плугове, дискови брани, акумулатори, дизелмотори, електромотори и др. Извършва се ремонт на оптически системи, усвоява се производството на първите за страната стругове и вертикални фрезови машини. В годините 1956-58 предприятието усвоява производството на безоткатно оръдие Б-10 и автомати. Първият автомат е произведен през 1958 год., а юбилейният едномилionen – през 1982 год.

През 60-те години заводът започва производството на металорежещи машини: пробивни – БК-20 и БК-32, фрези ФУ-250 и ФУ-320. По-късно се създават условия за конструиране и серийно производство и на други металорежещи машини с високи технико-икономически показатели – широка гама фрезови машини, агрегатни машини и възли и т.н. От декември 1960 год. се поставя началото на участък за производство на твърдосплавни пластини.

Постепенно предприятието се утвърждава като мощна материално-техническа база за националното машиностроене и оръжейната промишленост. След реструктуриране през 1964 год. в рамките му се обособяват 7 завода. Две години по-късно започва монтаж на леки автомобили Булгар Рено – 8 и производство на ръчни и станочни противотанкови системи.

От 1967 год. се поставя началото на База за техническо развитие, която през 1984 год. прераства в Институт за металорежещи машини.

В следващия период от десетина години последователно се въвеждат нови производствени мощности:

- Завод за пружини;
- Завод за агрегатна техника;
- Завод за нестандартно оборудване;
- Барутно, патронно, капсулно и пиротехническо производство;
- Цех с машини с ЦПУ;
- Електронно-изчислителен център и т.н.

Машинният парк непрекъснато се усъвършенства и модернизира, увеличават се възможностите за по-широкоспектърно производство. Едновременно с това нараства броя на специалистите и се повишава квалификацията на персонала. Това дава възможност за усъвършенстване на лицензното производство, създаване, усвояване и серийно производство на нови изделия:

- 1971-72 г. - 9x18 мм пистолетни патрони;
- 1971-73 г. - 7,62 мм картечница;
- 1972-74 г. - 9 мм пистолет;
- 1976-78 г. - 7,62 мм танкова картечница;
- 1983 год. - 23 мм зенитна установка;
- 1984-86 г. - 5,45 мм автомати;
- 1985-87 г. - 5,45x39,5 мм патрони;
- 1986-87 г. - 122 мм гаубица и др.

През 1989-90 г. започва производството на нови машинни центри по лиценз на японската фирма "ЯМАЗАКИ". Оборудва се завод за производство на твърдосплавни смеси и пластини и на монолитна модулна система "ВАРИЛОК" по лиценз на шведската фирма "САНДВИК КОРОМАНТ". Открива се и завод за синтетичен диамант, съвместно със специалисти от Института за свръхтвърди материали – Киев, а от 1996 год. започва производството на инструментодържачи по лиценз на "ВАЛТЕР" АГ – Тюбинген, Германия. Модифицират се фрезовите и пробивните машини, разширява се производството на прибори, приспособления, и инструментална екипировка.

От 03.12.1999 год. "Арсенал" е вече Акционерно дружество с широка и многомащабна дейност. Новата европейска и евроатлантическа ориентация на Република България определя и новите насоки в производството и търговията. Бързата адаптация на фирмата към новите пазарни условия налага усвояване и производство на нови продукти. Видоизменени са традиционните автомати, някои от които предназначени специално за службите за бързо реагиране, за борба с безредиците и организираната престъпност. За такива цели са създадени и звуково-светлинни ръчни гранати. Стрелковото оръжие е с калибър, съответстващ на стандартите на

НАТО. Тези изделия вече доказаха на практика своите тактико-технически възможности и завоюваха безспорен авторитет в чужбина.

В последните години “Арсенал” непрекъснато обогатява продукцията си листа. Новите спортни и ловни самозарядни карабини се произвеждат в два калибъра – 7,62 и 5,56 мм, както и самозарядни карабини с едноредов пълнител. Освен външно видоизменените пистолети в два калибъра, “Арсенал” създаде и свой картечен пистолет “Шипка”. Разработени и усвоени са 60 мм и 81 мм минохвъргачки, както и 60 мм, 81 мм, 82 мм и 120 мм мини. Интерес предизвикват 23 мм и 30 мм изстрели с повишена бронепробиваемост, 40 мм шестцевна гранатохвъргачка “Лавина” и новите подцевни гранатомети по НАТО-вски стандарт, както и различните видове гранати за тях. С арсеналска бойна техника е оборудван и уникалният по рода си мобилен комплекс “Нинджа” 1М. В процес на разработка е нова модернизирана 23 мм зенитна установка с компютърна система за управление на стрелбата. Производството на ловни патрони, боеприпаси, барути и пиротехнически изделия се разширява според търсенето и изискванията на пазара. Новост в производството на фирмата са противорадовата ракета “Лазур” и радиалната пробивна машина РБ-32.

В резултат на новата ориентация на предприятието към интелектуалните новости се откри нова производствена единица, която съвместно с френската фирма “Recif” и представители на нейния филиал “Sirob” – Беларус, произвежда детайли за роботи – манипулатори с приложение във високотехнологични процеси.

През миналата година “Арсенал” отново привлече вниманието към себе си с първото в света “антиоръжие” – устройство за откриване на различни видове експлозиви – “Sniff-ex”.

В своята дългогодишна история “Арсенал” е създавал, усвоявал и произвеждал продукция с различно предназначение, която в следващите години се е превръщала в основно производство на новосъздадени предприятия от националната индустрия.

Днес “Арсенал” е познат у нас и в чужбина като предприятие с традиции в проектирането, производството, инженеринга и търговията с граждански и специални изделия. Уникалното в дейността му е това, че извършва затворен цикъл на работа – от суровината до готовото изделие и пълната комплектация за него.

В Акционерното дружество е изградена в съответствие с изискванията на ISO 9001 Система за управление на качеството за “Проектиране, производство, доставка и сервиз на фрезови машини, колонни бормашини, фрезови машини с ЦПУ, обработващи центри, агрегатни и специални машини по спецификация на клиенти и окомплектовачи приспособления”. Системата е сертифицирана от LLOYD S REGISTER QUALITY ASSURANCE, а Системата за управление на качеството за “Проектиране и производство на въоръжение, боеприпаси и елементи за тях” е

сертифицирана в съответствие със Съюзната публикация на НАТО – AQAP 2110.

Създадената отлична организация на работа, система за управление на качеството, компютърното тестване на бази-данните и многократните изпитания на системите в различни екстремални условия, са допълнителна гаранция за високото им качество, надеждност, конкурентноспособност, международно признание и търсене на изделията с марката на “Арсенал” – сериозен конкурент и надежден партньор.